

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 1.

Magyar ipar.

(K. Ö.) A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége közelebb azzal a kérelemmel fordult Debreczen város törvényhatóságához, hogy minden ipari szükségletét a hazai ipartól szerezze be. Debreczen város törvényhatósága, amint az magától értetlik, eleget fog tenni ennek a kérelemnek és hasonló célú mozgalom megindítására át fog írni a többi városokhoz.

Az iparpártolásra irányuló mozgalom összeesik azzal a mozgalommal, mely a negyvenes években alakult és a szabadság viharába temetett Országos Védőegyesületet mintegy reaktiválja és Magyar Védőegyesület néven új életre támasztja. Célja ugyanaz, mint az Országos Védőegyesületé volt, a sikerre való kilátások, azonban hasonlatlanul kedvezőbbek, mert míg a negyvenes években kizárólagosan a hazafias felbuzdulás vezette az embereket az iparpártolásra, most az anyagi érdekelttség fog a magyar közgazdaság és ipar felkarolására indítani.

Mert szó, ami szó, a mi különleges viszonyaink között az állami iparfejlesztés mellett szükségünk van intenzív iparpártolási mozgalomra, mely a fogyasztó közönségben ébrentartja annak a tudatát, hogy a hazai ipar megvédelmezése és fejlesztése el nem halasztható közgazdasági szükségletet képez. Hisszük is, hogy a Magyar Védőegyesület, ha módját ejti annak, hogy szoros összeköttetésbe lépjen

a helyi iparpártolási bizottságokkal a magyar ipar érdekében hasznos munkát fog végezni.

A társadalmi szervezeteknek azonban abból a szempontból is meg van a jelentőségük, hogy megteremtik azt a gazdasági közvéleményt, mely háttérül szolgálhat a közkormányzat iparfejlesztési tevékenységének.

Már a Széll-kormány idejében is szó volt az ugynevezett lojalitási klauzuláról. Ennek célja az lett volna, hogy megakassza a magyar kormány iparfejlesztési akcióját. Nem tudjuk, létezett-e ez a klauzula? Sokan tagadták, mások erősítették. Annyi azonban bizonyos, hogy ez a klauzula újból kísért. Csak a napokban olvastunk arról, hogy az osztrák miniszterelnök oly alakú jelentést tett a felségnek, hogy a kiegyezést csak abban az esetben tudja az osztrák parlamenttel elfogadtatni, ha a magyarok elfogadják a lojalitási klauzulát.

Nem akarunk ezzel a lehetetlen állásponttal vitatkozni. Nem is lehet. Mit szólnának az osztrákok, ha azt követelnék tőlük, hogy a viszonyosságra való tekintetből mondjanak le a mezőgazdaság fejlesztéséről. Ilyent csak gyarmattól lehet követelni. Ennyire, hála Istennek még nem jutottunk, vagy legalább már nem vagyunk.

Amit eddig a magyar iparra áldoztunk, az nagyrészt kárbavesztett. Az osztrák ipar versenye következtében és mert a hadsereg ellátást és a közszállítá-

sokat az országot megillető arányban nem tudtuk biztosítani magunknak.

Mindkét irányban azonban a javulás jelei vehetők észre.

A magyar ipar egyes ágaiban teljesen versenyképes, sőt az osztrák ipart felülmúlja. Ennek a versenynek az osztrák ugy akarja az utját állni, hogy kartellre kényszeríti a magyar gyárakat. A kartell a magyar iparnak a szűkös kenyeret biztosítja ugyan, de utját állja fejlődésének. Kell tehát kartell-törvény, de nem a Mandel-féle alakban.

A delegáció ébredező lelkiismerete pedig a kvóta-szerű arányt kezdi a magyar iparnak juttatni. Habár itt csak kezdeményező lépésről lehet még szó.

A hazai ipar érdekei megkövetelik tehát az öntudatos iparfejlesztést, az állami támogatást. Nem nélkülözhetjük azonban a társadalmi szervezeteket sem, melyek iparpártolási mozgalmukkal a nemzeti közgazdaság megizmosodásának tesznek elévülhetetlen szolgálatot.

A régi és új tanfelügyelőnel.

Tegnap délelőtt bucsuzott el a nagyváradai községi polgári fi- és leányiskola tantestülete nyugalombavonult vezérével, Sipos Orbán tanfelügyelővel. A két iskola nevében Vinkler Lajos igazgató intézett meleg hangú és nagyhatású beszédet az ünnepelthez, melynek során reámutatott az ősz vezér kiváló érdemeire, melyek között elsőnek említendő, hogy az ő 22 évi odaadó munkája virágoztatta fel a nemzeti kulturát megyénkben.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Borus napok.

— Naplótörredék. —
 Írta: Deér.

Szürke, homályos felhők kóvályognak az égen. Valami nyomasztó, fullasztó csend ütött tanyát az egész természetben, mintha minden gyászolna egy nagy, egy kedves halottat. Szomorúság, néma kétségbeesés ül mindenben. Semhol semmi fény, semmi melegség.

És ez a néma kétségbeesés, ez a szürke gyász beszűrődik a lélekbe, átjárja a test minden idegét ránehezedik az agyra és homályos, zavaros gondolatokat teremt.

Én is érzem, hogy lelkem mintha fáradt lenne, agyam mintha homályosulna. Sötét zsi-basztó gondolatok kavarnak agyamban, mindazok a szürke, áttörhetetlen felhők ott az égen.

Küzdeni szeretnék velök, elűzni magamtól a kétségbeesést, felrázni magam ebből a néma, kínos lethargiából. Hasztalan,...

Ujra érzem, hogy hiába minden. Keresem a fényt, a meleget és nem találom, csak úgy, mint kerestem eddig a boldogságot, az életet az életben és nem találtam.

Valami név nélküli undor, valami megnevezhetetlen ellenszenv tartja fogva a lelkem.

Nem most költözött bele, nem egyszerre foglalta el. Lassanként hódított tért magának, úgy cseppenként fagyott bele a lelkembe s most erős szilárd.

Hiába küzdöttem ellene, hiába. Azt hittem bárgyúságomban, hogy a zaj, a mámor, az örökös dorbézolás jó orvosság lesz. Én együgyű! A salakban, a piszokban hittem feltalálhatni a vigaszt, az eszmét...

Féktelen szenvedélyvel dorbézoltam át a hosszú éjszakát, mámorba fojtottam kétségbeesésemet, kacagtam a többiekkel együtt. Pílanatra elfogott a mámor, feledtem mindent, csak a jelent láttam, a kiélt, festett arcokat, a haszonleső, koncz után éhező alakokat. De ez csak egy pillanatig tartott, vagy még addig se. És utána csak annál égetőbb szomjúság gyö-

tört. Megundorodtam magamtól, meg azoktól a léha, züllött alakoktól, kik minden lépten-nyomon utamba akadtak.

Lelkemet csak újra megragadta a kétségbeesés, az undor minden iránt. És ilyenkor futni, menekülni szerettem volna magam elől. Éreztem, hogy név nélküli vágyódás él lelkemben. Kerestem, kutattam valamit...

Hosszu, gyötrelmes éjszakákon keresztül álmatlanul, megtörve, lázas agyam egész erejével kutattam az ismeretlen valami után. Valami tiszta, fenséges, eszményi után. Hasztalan.

Hiába kerültem eddigi életem megszokott alakjait, hiába menekültem a piszoktól, a fertőtől, hiába kerestem a magányt, a néma csendet. Hasztalan fáradtság, hiábavaló erőlködés.

Lelkemen csak tovább rágódott a kétségbeesés, az undor is mind mélyebb gyökeret vert ottan. Szinte láttam előre a sorsomat és megremegettem.

Mint a vizbefelő kapkodtam minden szalmaszál után, hogy felrázzam magam, hogy újra ember legyek. Mind hiába.

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTELLER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casino-épület).
 TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-cég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi-öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — **Női costumöket**, valódi angol **SZÖVETEK** nagy választékban.

A polgári iskolák megerősödésüket is az ő kormányzása és munkálkodása alatt érték el, melyért soha nem muló háláját és ragaszkodását igéri a jövőben is az iskoláknak. Sipos, Orbán a bucsuszavakra megható beszédben válaszolt.

Beszédének minden szavából a szeretet, a munkatársaihoz való ragaszkodás sugárzott ki. Igérte, hogy bár hivatalosan nyugalomba vonul, ezután sem szünik meg erejéhez, tehetségéhez képest a közügyet szolgálni, ezután is lelkes barátja lesz a tanügynek s a tanügy munkásainak, s kéri a megjelenteket, hogy tekintsék őt ezután jóakaró barátjuknak, igéri, hogy a meddig az ő keze, szava elér, nem lesz eset, hogy szolgálatát megtagadja. Én ezentúl — ugymond — nem leszek önöknek nagyságos ur, hanem Sipos bácsijuk. Végül megcsókolta — a testület minden egyes tagját.

A szép beszéd mély hatást tett. Mindenkinek szemébe köny gyült.

Ugyanezen alkalommal tisztelegtek s mutatkoztak be a két testület tagjai az új tanfelügyelőnek, Vasady Lajosnak.

Itt ismét Winkler Lajos igazgató szólott, kérvén fogadja e testületnek előlegezett szeretetét bizalommal, és törekvő buzgalmukat szívesen, melylyel nagy és nehéz munkájában támogatni akarják. Igérik, hogy hű és odaadó munkatársai lesznek.

Vasady Lajos nagyon köszöni a nem, várt kitüntetést, s kéri ugy egyenkint, mint összeségben a tanárokat és tanárnőket a kitartó munkára, hogy a nagy nemzeti ügyben vállalt erővel dolgozva, egymást támogatva juthassunk előbbre és előbbre.

*

Később az *elemi* iskolák egész tantestülete bucsuzott.

Közel kétszázán gyültek össze a népnevelés buzgó harcosai, hogy vezérüknek — nyugalomba vonulása alkalmával — iránta érzett tiszteletüknek és szeretetüknek kifejezést adjanak.

Az ősz vezér könnyes szemekkel sietett a várakozó tanítók elé. Nagyvárad város tanítóinak nevében Vaday József igazgató mondott minden ízében tartalmas beszédet. Méltatta Sipos Orbánnak a nevelés- és oktatásügy, az irodalom, de különösen a magyarosítás mezején szerzett kiváló érdemeit. Mikor arról beszélt, hogy a tanítói kart nem a kötelesség érzete, nem a sablonosság, hanem a szeretet, a határtalan ragaszkodás hozta össze egy pillanat alatt, csupán nevének pusztá említésére, — az ősz vezér alig tudta meghatottságát visszafojtani. A lelkes beszédet szünni nem akaró zugó éljenzés követte.

Sipos Orbán válasza közvetlen megnyilatkozása volt annak a nagy szeretetnek, melyet 22 éven keresztül a tanítók iránt tanusított. Válaszában, melyet meghatva adot elő, körülbelül ezeket mondotta:

Szokatlan pillanat, szokatlan, mert egy emberi életben ilyesmi ritkán fordul elő. Nyugdíjba vonulok, ismételten hangoztatom *nyugdíjba* és nem nyugalomba, mert én nyugalomba vonulni nem akarok s nem fogok. — Keresni fogom s azt hiszem meg is találom azt a teret, hol hazámnak, a magyarosításnak, a nevelés- és oktatásügynek szolgálatot tehetek.

Dolgozni fogok — nyugalommal, Isten talán megadja egészségemet is, s meg nem szünöm dolgozni azok — esetleg egyéni — érdekeiért is, kik nagy munkámban, míg *tanfelügyelő voltam* segítségemre voltak, — s itt könnyezni kezdett, — most már nem vagyok az. Barátjok, bátyjuk leszek csupán. Míg tanfelügyelő voltam, nehéz volt a helyzetem. Ügyelnem kellett felfelé is, lefelé is, hogy egyik vagy másik ügynek az elintézésénél senki érdekét meg ne sértsem. — E percztől fogva szabad vagyok, akaratom nincs korlátok közé szorítva s most azt csinálom, a mit szívem, lelkem óhajt.

Meleg szavakban köszönte meg a tanítóóság rajongó szeretetét. Elvárom, — ugymond — hogy ezután bárminő bajaikban hozzám forduljanak teljes bizalommal, és mint bátyjok, mint

édesatyjok mindenkor rendelkezésükre állók.

Majd keblére szoritotta a tanítóóság nesztorát, *János házy* Jánost.

Aztán kezetszorított a jelen voltak mindenikével. Mindenkihez szólott egy pár szót. Többször hangoztatta: — ezután ne merészeljenek tanfelügyelő urnak, vagy nagyságos urnak szólítani, mert komolyan megharagszom. *Bátyámnak, Orbán bácsinak* szólítsanak csupán.

Lélekemelő, valóban impozáns volt e tisztelgés, melyet a tanítók nem felednek el soha.

A keletázsiai háboru.

Orosz hivatalos jelentés.

Pétervár, okt. 1 Szaharov tábornoknak a vezérkarhoz intézett 30-iki keletü távirata a következő: A japán előőrs egy csapata, mely egy zászlóalj gyalogságból állott, és a mely a Mandarin-uton vonult előre, tegnap megszállta a Pulitajcza falunál lévő dombokat, de egy orosz lovascsapat visszaverte. E közben szotnyáink, ágyutűztől támogatva, egy ellenséges századost kiűztek előretolt állásuk sánczaiból, melyeket a tungucui és huandai domokon ástak. Ugyanekkor lopasc csapatunk többi szotnyái Jantaj állomás irányában verték vissza az ellenséget. A kozákok a tőlük megszállott sánczokban élelmikészleteket és löszereket találtak. Veszteségünk négy sebesült és még egy katona, a kinek hire veszett. Az ellenségnek hír szerint mintegy husz halottja és sebesültje volt. Szeptember 28-án és 29-én a Jentai állomás és a jentai szénbányák között lévő vonalon észrevették, hogy az ellenséges előőrs megerősítéseket kap. Selekov hadnagy lovasvadászcsapattal, kozákokkal és határőrökkel szeptember 28-án a Liake folyó bal partján lévő jobb szárnyunkon két lovasszázadból, egy gyalogszázadból, négy ágyuból, valamint nagyszámu kunguz bandából álló ellenséges csapatot talált. Lövészeink tüze elpusztította az ágyuk legénységét úgy, hogy néhány lövés után kénytelenek voltak a tüzelést beszüntetni. Megsebesült Kliarcsev határőrségi hadnagy és még hat ember. Egy ember pedig elesett. A kozákok szeptember 28-án Csangcsigáj körül egy japán lovascsapattól marhacsordát zsákmányoltak.

Ha egy pillanatra éreztem is erőt lelkemben, ha egy röpké percze fel is támadt bennem a férfi, ez csak addig tartott, míg fel nem tünt előttem újra az ő alakja csábos mosolyal ajakán. Ez ellen nincs erőm küzdeni, érzem, tudom.

Pedig nem érdemli meg, hogy gyötörjem magam miatta, hogy megfélemedkezem emberi méltóságomról, mindenről. Megcsalt, elhagyott, elfeledett s vége. Én is elfeledem, kitépem lelkemből még emléke utolsó fellobbanását is, csak úgy mint kiszórok fiókomból minden reá emlékeztetőt, minden fonnyadt virágot, minden szalagrongyot, minden sort, mely reá emlékeztet.

Dőre, haszontalan törekvés. Tépd ki a viruló virág gyökerét és kivánd, hogy tovább viruljon, illatozzék. Banális esztelen kívánság.

Az enyém is az volt. Az emlék nem pusztult. A kétségbeesés nem hagyott el csak kísért tovább, mint sötét, fenyvegető árny.

Es én megis szabadulni akartam tőle, futni menekülni messze, messze, olyan helyre, hol semmi sem emlékeztet rá. És én mentem. Ott hagytam a kábitó zajt, a mámorító élvezet s menekültem, futottam messze.

Most itt vagyok egyedül, magamra hagyva.

Csak magamnak élek, úgy, a hogy nekem tesszik. Munkát keresem és találtam. Lázás mohósággal estem neki. Verejték gyöngyözött homlokomról, tenyeremet feltörte a munka és én csak dolgoztam tovább mint a béres, ki garasából él, melyeket véres verejtékkel szerez meg napról-napra. Mintha szükségem lett volna rá.

Egyszer csak megkap az emlék, feltámad az undor és én otthagytam a munkát, letöröltem verejtéktől gyöngyözött homlokom. És újra csak átjárja minden idegemet a gondolat: hiába hasztalan . . .

És én futok, menekülök a helyről. Elrejtőzöm a legsötétebb zugba és átengedem magam a kétségbeesésnek, örületnek.

Itt vagyok egyedül. Legalább egyedül hiszem magam, pedig nem úgy van. Lükettető láza ugyan alakokat varázsol elém.

Amott a szoba szögletében látok egy alakot. Nem él mozdulatlanul fekszik fekete, gyászos ravatalon. Arcza sápadt, halvány; szemei lezárva, beesve: kezei összetéve. Az anyám . . . Az első fájdalom, melyre emlékszem, az ő halála.

Ott is áll valaki. Egy térfiszemeiben végtelen fájdalom lemondás. Mintha intene mintha

szólna. Szavai tompa zugásként hatolnak hozzám, értelmüket összezavarom és csak nézek; nézem azt a férfias alakot, azt a megtévesztő fájdalmat. Még egy pillantás és eltűnik. Mellettem megy el s közel hozzám megáll. Tekintetében, melyet reám szögez, mérhetetlen fájdalom, és most hallom szavát. Lágyan csendül meg, mint hajnali harangszó. Ezüst csengés e hatalmas, erős férfiu ajkáról.

— Fiam, szegény nyomorult fiam, hát beteljesült, a mitől féltettelek. A kétségbeesés környez és, te nem tudod, hol keresd a vigaszt, a feledést. Szegény fiam . . . szegény fiam . . .

És eltűnik, mint a többi sok egymásután. Ez atyám volt. A második kínos fájdalom mely lelkemben él, mely gyötör kínöz.

És utána még sok más alakot látok. Valamennyi egy-egy emlék a multból fájdalmas, gyöttrő emlék. Az első második emlék után jön a többi sorban egymás után.

És utoljára jön ő, a legkínosabb, fájdalmasabb a sok után, az utolsó. Mosolyog olyan ésbontóan, csábosan, mint láttam őt utoljára. Karjait kitarja felém s én odarohanok hozzá. Üres élelnélküli fantom, semmi . . .

Felkaczagok, hát csak képzelődés volt csakhogy jobban égjen az a seb ott lelkemben!

Róth M. utóda

ajánlja ez évadra érkezett angol ujdonságait

Egyedüli raktár

Fownes féle (Valódi amerikai
angol kesztyűkben (cipőkben

uri ingek mérték szerint

angol vadász mellény és bőrkabát
különlegességek.

Orosz czirkálók útja.

Algir, okt. 1. Ideérkezett a *Szokolenszk* és *Pétervár* nevű orosz czirkáló. Kétnapos itt időzés után folytatják útjukat Libauba.

A japán sereg állása.

Pétervár, október 1. Az orosz távirati ügynökség jelenti Karbinból, tegnapi kelettel: A japán hadsereg főerői a Jentaj-bányákhoz vezető szárnyvasutól délre vannak összpontosítva, és lassan keleti irányba mozognak.

Uj orosz vasut.

Pétervár, október 1. Hivatalosan jelentik, hogy az orenburg—taskendi vasut építése annyira haladt, hogy munkásvonatok forgalma megkezdődhetett. Rövid idő múlva megkezdik az ideiglenes forgalmat. Az egész vonal valószínűleg 1905. derekán nyílik meg.

A japán sereg átkelése.

London, október 1. A Daily Express hadi tudósítója jelenti Mukdenből tegnapi kelettel: A Hunhó folyón a japánok által vert hidon tegnap és ma a második és harmadik japán sereg átkelt. Mukden megszállása Kuroki által minden órában várható.

Alexejev visszahívása.

Pétervár, október 1. Az Alexejev visszahívásáról elterjedt híreket itt megerősítik. Állítólag a császár nagyon el van keseredve Alexejev ellen, mert több olyan dolgoknak jött a nyomára, a melyeket Alexejev követett el s a mely jórészen okozója volt az eddigi kelet-ázsiai kudarcoknak.

Kuropatkin és Alexejev.

Pétervár, október 1. Kuropatkin a császár kinevezte az orosz hadak legfőbb parancsnokává Alexejev helytartó október harmadikán fog Karbinból hazatérni. Az udvar hangulata egészen Alexejev-ellenes, amelynek azonban gyökeres megváltoztatását remélik az ő megerősítésétől.

A döntő ütközet.

London, október 1. (Saj. tud. táv.) A keletázsiai harczléről ideérkezett jelentések szerint a döntő csatát Mukdentől délre, e hó 4-ere várják. A japánoknak eddig 14 hadosztálya van a harcztéren; mintegy 400,000 ember. Ez a létszám szükség esetén azonban kiegészíthető 1.000,000 emberre.

Kuropatkin marad.

Pétervár, október 1. (Saját tud. táv.) Mint illetékes forrásból jelentik, Kuropatkin megfog maradni mostani állásában. A császár Nikolajevics nagyherceget már elküldötte a harczterre.

A császár csapatszemlé.

London, október 1. (Saj. tud. táv.) Miklós császár ma Odesszában szemlélet tartott csapatai fölött. A császárt a pályaudvaron a katonai és egyházi méltóságok fogadták s a város kormányzója kenyeret és sőt nyújtott át a fejedelemnek. Délután négy órakor a császár elulazott.

A japánok veresége.

London, október 1. (Saj. tud. táv.) Ide érkezett jelentések szerint megerősítik azt a hírt, hogy az oroszok a portarturi kikötő előtt megverték a japánokat s hajóikat a nyílt tengerre üldözték. Egy japán tengerészhadnagy vállalkozott arra, hogy egy czirkálóval visszamegy a kikötőbe.

Az oroszok még a kikötő bejárata előtt észre vették a czirkálót és egy gránáttal elsüllyesztették.

Jól megyünk a télnek!

— *Lopások és betörések özönnel* —

Derüs, verőfényes, meleg őszi napok vannak; a tél hidege még nem köszöntött be, a

fagy még nem akadályozza a szegény embert, hogy dolgozzon s meg keresse a kenyerét. Es megdöbbenve látjuk, hogy aminek elérkezett a télre vártuk, már itt van.

A közbiztonsági állapotok Nagyváradon nagyon megvannak már is ingatva. Egymást érik a betörések, lopások, utcái támadások. Tegnap egyszerre három lopást jelentett maga a rendőrség. Mi lesz a télen, ha az inség, a nyomor beköszönt?

A tegnap előfordult három lopás közül az egyikről a következőkben emlékezik meg a rendőrség:

Klein József Pál u. 172 sz. a. szatócs üzletébe az éjszaka bemászott valaki az ablakon át és 36 korona aprópénzt, valamint 2 doboz hölgy cigarettet vitt el. A felébrett házbellektől riadt meg s futva elmenekült.

Igy nagyon egyszerű ez a hír, de a helyszínén szerzett információk sokkal sötétebb színben tüntetik fel a bűncelekményt.

A Klein József boltjától alig 50 méternyire pár héttel ezelőtti törték fel Breuer Mór szatócs üzletét s 500 koronát vitték el. Ma sem tudják ki volt a tettes.

Klein József üzletébe a lakó szobán át hatolt be a vakmerő tolvaj, daczára, hogy az egész család a szobában aludt. A boltos serdülő korban levő leánya fel is ébredt, de nem mert kiáltani, hanem csak halkán szólította az atyját, de az nem ébredt fel. A tolvaj bizonyára el volt szánva minden eshetőségre, ezt látszik igazolni az is, hogy a pénzes fiók kiürítése után ugyancsak a szobán keresztül távozott.

Még csak az ősz elején vagyunk s már is ennyire gyakori a lopás, ha a zord időjárás az egész környékről behajtja a városba a kétes elemek raját el lehetünk készülve a rablás és gyilkosság és utonállásokra.

Igazán elmondhatjuk a közbiztonság tekintetében hogy: — jól megyünk a télnek!

UJDONSÁGOK.**A mi ünnepünk.**

A Gondviselés az élet terhének nagyobb részét a toll munkásainak vállára helyezte. Sokok embernek bajával kell törődnie. A hirlapíró majd pap, ki magasztos eszméket hirdet, majd katona, ki vitézül küzd a harczban, melyet vivnak a társadalmi osztályok, s nagy munkájában elfelejtkezik majdnem teljesen arról, hogy *ember* is, szívvvel, lélekkel megáldott ember.

A toll munkásának szíve is telve van érzelmekkel, forró, színes vágyakkal, melyek ha teljesedésbe mennek, akkor, mert ritkán van alkalma, senki sem tud úgy igazán ünnepelni, mint a toll munkása. Tegnap, messze tőlünk ült ily ünnepet régi kiváió belmunkatársunk, a közéletnek tevékeny tagja, dr *Krüger* Aladár ügyvéd, tb. káptalani ügyész s lapunknak főmunkatársa.

Tegnap, szombaton délben esküdt örök hűséget bájos, nagyműveltségű, kedves menyasszonyának, *Hannig* Miczikének, néhai *Hannig* Károly, az Eszterházy-család volt gazdatisztje leányának, *Tósok-Berénden*, Veszprémmegyében.

Régi tiszta, önzetlen szerelemből fakadt a házasság. Isten áldása fogja ezt egybetartani mindvégig.

A boldog ifju párt *Pálffy* Béla főreáliskolai

csak hogy újra győtrőbben, kinosabban érezzem az undort, a kétségbeesést, mely rágódik bennem és megemészt.

Hol keressem a világgosságot, hol találok meg a megnyugvást, a vigaszt?

Tekintetem mintegy önkénytelenül odatetődik a falra és én egész gyönyörrel, kéjjel rohanok oda. Kezembe veszem azt a csillogó szerszámot csókolom, becézgetem, mint az anya a kedvenczét, mint a furdokló a megmentőjét.

Meg van a nyugalom, megtaláltam a vigaszt. Oh én botor, hogy eddig nem gondoltam rá. Ez kell nekem, ez megadja, mit addig hasztalan kerestem. Egy ostoba ólom darab, egy golyó véget vet e sok gyötrelmeknek. Szinte kéjelgek a gondolatától is. Ugy érzem magam, mintha hosszú, nehéz álomból ébredtem volna fel.

De még várjunk. Lelkem hadd fürödjék a megsemmisülés gondolatában, hadd kaczagjon a mult kint, győtrő emlékein. Oly jól esik ez.

Még egyszer végigjáró az ismerős tájat, elbucszom a fáktól, a bokroktól, el a csevegő csermelytől, és édes, boldog emlékeitől a fiatalos szív ábrándjainak . . .

Bejáró az eddig otthont adó termeket, melyek tanui voltak kint, fájdalmimnak. Bucsut veszek minden butoradarabtól, többé úgy sem látom őket. Mily boldogság tudni azt, hogy vége a szenvedésnek, a gyötrelmeknek.

Utoljára egy kis fehérszobába érek. Az anyám szobája volt ez, mikor még élt. Minden úgy van, mint ő hagyta. Asztalán fekszik imakönyve, egy elsárgult, fakó könyv.

Megnézem . . . megremegek. Mintha anyámat látnám galambósz fűrtjeivel, átszellemült arczzal. Tekintete a magasban jár. Én is követem e tekintetet.

És szemem odatapad a Megváltó képére. Ott látom függni az Istenembert. Lelkem megremeg. Mintegy önkénytelenül nyulok az asztalon fekvő könyv után az anyám imakönyve után.

A betűk összefolynak előttem, csak egy szót értek meg belőle. És e szavakból kiértem, hogy anyám utolsó óráiban értem, az én veszendő lelkemért imádkozott.

Hideg fut végig tagjaimon, agyam zsibbadni kezd, egész valóm forrongásban van. És csak azt tudom, hogy ott térdelek az Istenember képe előtt és imádkozom csakugy, mint régen, mikor még az édes anyám után gyagyogtam egyik szót a másik után . . .

Ujra ember vagyok. Megtaláltam, mit oly soká hiába kerestem.

Megtaláltam az eszményt, a vigaszt, megtaláltam a Hitet akkor, mikor már kihalt szívből a szeretet.

Az édes anyám emléke megmentett, életet adott másodsor.

És én áldom emlékét, hogy megmutatta a vigaszt, hogy kiölte lelkemből a kétségbeesést.

Csak mosolygok a mult nagy fájdalmain.

És a ködös, borus napok után a napsugárban új életre ébred minden . . .

hittanár, a Krüger-család rokona adta össze a szomszéd Ajka község róm. kath. templomában.

Kiváló munkatársunk örömnépe, a mi ünnepünk is, mert benne igen kedves kollégánkat becsüljük és szeretjük, s hisszük, hogy olvasóközönségünk is, mely legjobban értékeli az ő nagybecsű irodalmi munkásságát, örömmel vesz értesülést munkatársunk esküvőjéről.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

*** Rózsafüzér vasárnapja.** Ma, vasárnap van Olvasós Boldogasszony ünnepe, melyet mint ősrégi magyar ünnepet a *Károly* király temesvári diadala emlékeztetése az egész világ katolikusai megtartanak. Ez ünnepen kívül október hónap minden napján az olvasó imádságot mondják a hivek az összes plébániai templomokban.

*** A király névünnepe.** Holnapután, kedden lesz Ő felsége nevenapja. Ősz királyunk névünnepe alkalmából Nagyváradon a székesegyházban hálaadó szentmise lesz, melyre *Szmeccsányi* Pál püspök ur Ő Excellentiája az összes hatóságokat, iskolákat meghívta. Az iskolákban az előadások szünetelni fognak.

*** Diszes esküvő.** Tegnap, szombaton délelőtt fél tíz órakor vezette oltárhoz az újvárosi Szent László templomban *Andrényi* Gusztáv, a váradi kereskedő világ ismert, kiváló tagja, a társasélet közkedvelt alakja bájos kedves menyasszonyát, *Kugler* Rózsikát, *Kugler* Albert törvényhatósági bizottsági tag, tekintélyes nagykereskedő leányát, Az új párt dr *Vucskics* Gyula plébános eskette, ki beszédet intézett a fiatalokhoz. Násznagyok ifj. *Kugler* Albert, az O. M. B. nagyváradi fiókjának tisztviselője és *Mesey* Andor az Aradcsanádi takarékpénztár főkönyvelője voltak. Esküvő után az örömapa házában *Kugler* Albertnél gazdag nászlakoma volt, melyen a *Kugler*, *Andrényi* család tagjain kívül a legközelebb álló ismerősök voltak jelen s lakoma alatt több szép pohárköszöntőben ünnepelték az egybekeltek. Az új pár a délfáni gyorsvonattal nászutra indult.

*** Eltűnt tanuló.** Grünvald Sándor 13 éves kereskedő tanuló szüleinek Háromrőzsa utca 1 szám alatt lakásáról csütörtök reggel eltávozott s azóta nyoma veszett. Az eltűnt barna haju fiun sötétkék ruha, zöld kalap és fekete nagykabát valamint fűzős cipő volt. Aggódo szülei ez uton kérnek hirt elveszett fiukról.

*** Fotografálás a rendőrségen.** Az új bünvádi eljárás szükségessé teszi, hogy egyes rovott multu vagy közveszélyes egyéneket a lefényképeztesen. Ez azonban évenként mintegy 100—120 koronában kerül. *Gerő* Ármin főkapitány előterjesztést tett a városi tanácshoz, amelyben kéri, hogy a város 100 kor. összegből egy komplett fényképező gépet szerezzen be, melylyel a rendőrség egy közege fogja végezni a rendőrségi album és a bünvádi eljárás részére a szükséges fényképezéseket. Ezáltal nemcsak az eddigi kiadás tetemes részét takarítja meg a város, hanem gyorsabban készíthetők el az esetleg más rendőrség részére szétküldendő képek.

*** A Pázmány egylet jötevői** A katolikus írók s hírlapírók országos Pázmány-egyesületébe újabban a többek közt *Bunyitay*

Vincze apátkanonok 400 koronával lépett be alapítótagul, *Szmeccsányi* Pál püspök ur Ő kegyelmessége pedig, ki az egyesületnek már régóta alapító tartja, most ismét 400 koronát adományozott az Egyesületnek.

*** Megtámadott kadétörmester.** A rendőri sajtóiroda a következő rendőri kommunikét adta ki a tegnap éjjel megtámadott kadétörmester ügyében: *Szebenyei* Ernő 65. gyalogezredbeli önkéntes örmesternek ügyét, nehogy a vele történtek nyilvánosságra hozatalával neki a katonaságnál esetleg kellemetlensége legyen, a bünyügyi osztály a rendőri sajtóiroda előtt elhallgatta. Ezért nem adtunk eme tegnapi virradó éjszaka történt eseményről tegnap hirt. Minthogy azonban az esettel egyes lapok mégis foglalkoztak s ezzel kapcsolatosan az egyik lap teljesen téves értesülése alapján valóságos rablóhistóriát közöl, ebből az alkalomból a város közbiztonságát a legborzasztóbb színben tüntette fel, — immár kötelességünkben áll, hogy a való tényállást az eddig befejezett nyomozat alapján a következőkben közöljük: Péntekre virradó hajnali 3 óra tájt *Fehérváry Dezső* bádigos uri-utczai házába hazatért ennek egyik lakója. Egy ittas egyén nagy zajt ütött, sőt két ablakot be is vert. A zajra kisetett a házból *Fehérváry Dezső* egyik lakójával, *Gondolovits* János segédmérnökkel. Látván, hogy az illető egyén mennyire ittas, be sem akarták engedni a házba s mert viselkedése mind botrányosabbá vált, *Fehérváry* be is akarta kísértetni s arra látván haladni egy egyenruhás, kardos egyént, kit rendőrnök gondolt, meg is szólította, mint rendőrt. A megszólított, ki *Szebenyei* önkéntes örmester volt, durván vissza felelt s bár *Fehérváry* bocsánatot is kért nyomban a tévedésért, tovább gorombáskodott vele. A szóvitába bele szólt azután három fiatal ember, kik *Fehérváry* ittas lakóját kísérték haza. S mert *Szebenyei* velük is személyeskedett, neki támadtak és elverték. Azon közlemény, hogy a panaszt tenni akaró *Szebenyeit* a rendőrségen elutasították volna, nem felel meg a valóságnak. Azon rendőrtisztviselő, a kinél *Szebenyei* tegnap délután jelentkezett, felhívta a panaszost, hogy sérüléseiről orvosi látletet szerezzen be s azt hozza fel a rendőrségre. És egyidejűleg — mint katonaviselt egyén — javasolta *Szebenyeinek*, hogy jól teszi, ha a katonai parancsnokságánál is bejelenti az esetet. Egyébiránt *Szebenyeit* ma felhívta a rendőrség, hogy körülményes panaszt tegyen. Ő azonban kijelentette, hogy míg katonai parancsnokságtól utasítást nem nyer, nem emel panaszt. — Erre a rendőrségi jelentésre csak annyit a megjegyzésünk, hogy *Szebenyei*, ki tegnap jött Váradra, művelt intelligens fiatal ember, a ki oly csekélységért nem szokott mindjárt verekedni. Ezt mutatja az a körülmény is, hogy őt támadták meg s majdnem kiütötték a szemét.

*** Fertőző betegségek szeptember második felében.** Nagyváradon szeptember hó második felében a fertőző betegségek normális számban fordultak elő. A fél hónap alatt megbetegedett vörhenyben 21, ronszoló toroklobban 5, hasi hagymázban 10, kanyaróban 1.

*** A sztrájkok megszűntek.** Tegnap Budapesten úgy a kőműves-sztrájk, mint a könyvkötők bérharcza megszűnt. Mindenütt a mesterek engedékenységének köszönhető ez az eredmény, mert hiszen a munkások alig engedtek valamit a követeléseikből. A munkaadók mindamelllett, hogy a sztrájkok súlyos anyagi megterhelést jelentenek a jövőre nézve, erkölcsileg mégis győztesekként kerültek ki a harcából, amenyiben a munkások részéről garanciát kaptak arra nézve, hogy többé nem fognak sztrájkolni. A könyvkötő munkások tegnapelőtt este tíz órakor az *Adria*-szálló téli kertjében ülést tartottak, ameyen *Pintér* János ismertette a délelőtti békéltető tárgyalás eredményét. Hosszu vita után a gyűlésből hattagu

küldöttséget menesztettek az ipartársulathoz, ahol az ott várakozó mesterekkel a munkások nevében végleg megkötötték a békét. Hétfőn minden műhelyben megkezdődik a munka. Az építő-munkások már tegnap este kibékültek a munkaadóikkal. Tegnap délelőtt a legnagyobb részük már jelentkezett a régi gazdájánál. Hétfőn reggel 6 órakor ők is megkezdik a munkát. *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter magához kérte *Lode* Rezső iparfelügyelőt, hogy megdicsérje a sztrájkok alatt tanusított tapintatos magatartásért s örömet fejezte ki a fölött, hogy a bérharczok ilyen aránylag rövid idő alatt közmegelegedésre véget értek. Hát Nagyváradon mikor lesz már egyezség?

*** Sirások kongresszusa.** Manapság, mikor mindenek kongresszusoznak, nem szabad rossz néven venni és nem lehet megütközni, bármilyen furcsán is hangozzék, hogy a sirások is kongresszusra gyűlnök össze. Egyelőre csak az észak-angliai sirásokról van szó, de hát a példa ragadós. Az angol sirásoknak már régebb idő óta külön egyesületük van és az egyesület most Manchesterben kongresszusra gyűjtí össze tagjait. A kongresszust — mint Londonból jelentik — kiállítással kötik egybe. Kétségtelenül ez lesz a világ legborzasztalmasabb kiállítása, mert a kiállított tárgyak halottas kocsikból, koporsókból, szemfedőkből, halottas maszkokból, dezinficiáló készülékekből és egyéb hasonló tárgyakból fognak állani. A kongresszus stilszerűségét jellemzi, hogy megfelelő fekete szegélyes meghívókat bocsátott ki sőt hogy az általános érdeklődést fölkelte, hasonló képes levelező-lapokat is hozott forgalomban. A kongresszusi tárgyalások valószínűleg gyászbeszédokből fognak állani és a kiállítók jutalmul gyászkoszorukat kapnak majd. Kíváncsiak lehetünk, vajjon a különös kongresszusnak és háborzongató kiállításnak lesznek-e látogatói a sirásokon kívül is. Aligha!

*** A mentő intézmény életbeléptetése.** Egy új humanus intézménnyel szaporodnak a nagyváradi ilyen czélú intézmények. A mentők e hónap derekán, október 15-én megkezdik működésüket. Régen érzett hiányt fog pótolni ez az új szervezet, bár nálunk nem lehet olyan alapra fektetni, mint ahol orvos egyetem van s a növendékek látják el az első segélynyújtással járó teendőket. Nálunk a városi tűzoltókból és rendőrökből szervezték a mentőket, de be vannak ebbe vonva a városi tisztiorvosok, bár ezek nem tarthatnak állandó inspekciót. A mentő kocsit, hordágyakat és más felszerelések már megérkeztek.

*** Köszönet nyilvánítás.** A nagyváradi 48-as népkör 1904. július hó 24-én tartott táncestélye költségeihez következők voltak szívesek adományaikkal hozzájárulni. *Dr* Barabás Béla, 20 korona, *dr* Adorján Emil, *dr* Stokker József 10—10 koronát, *Stern* Herman 4 koronát, *Leitner* Lajosné, *Reimann* József 3—3 koronát, *Czeglédy* Jeremiás, ifj. *Cser* János, *Greiner* Dániel, *Kiss* Dávid, *Klein* Lajos, *Köblös* Ferencz, *id* Nagy Lajos, *Németh* Antal, *Pápay* Mihály, *Réh* József, *Schwartz* Izidor, *Szabó* Lajos, *Szabó* László, *Szokoly* Tamás, *Tokay* Mihály, *Tanózer* Mihály 2—2 koronát, *Bencz* Gyula, *Bereczky* Sándor, *Békési* Pál, *Denerle* Antal, *Friedl* Mihály, *Jakab* Jakab, *Katona* Mihály, *Kovács* Ferencz (*B. Ujfalu*), *Puskás* Lajos, *Szabó* Dezső, *Szabó* Lajos és *Weisz* Lajos 1—1 koronát. Fogadják a szíves adományozók adományaikért e helyen, a 48-as népkör nevében hálás köszönetünk nyilvánítását. Az elnökség.

*** A villamos erőátviteli tanfolyam.** Nagyvárad város ipariskolai bizottsága tervelte, hogy évről-évre villamos erőátviteli tanfolyam állíttassék fel Nagyváradon, ameyen a helybeli fémiparosok nyerjenek szakszerű ok

tatást a villamos világításhoz szükséges szerelések s a villamos motorok kezelésében. Ugy tervezte a bizottság, hogy a város ingyen bocsájta rendelkezésre a szükséges villamosáramot és az oktatást a városi villamos telep főgépésze és főszerelője látja el. A városi tanács ez irányban véleményt, illetve nyilatkozatot kért *Belányi Imre* villamostelep igazgatótól, aki már be is küldte nyilatkozatát. A villamos telep főgépésze és főszerelője nem látják el a tanfolyamot, mert azok el vannak halmozva munkával. A szükséges áramnak díjnélkül leendő átadását azonban indokoltan tartja a villamos telep igazgatója.

*** A hangverseny jövedelme.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet által Geyer Stefi hegedűművész nő közreműködésével a f. évi szept. 11-én rendezett hangverseny bevétele volt jegyekből 640 kor., felülfizetésekből pedig 9 kor. 60 fill., összesen 649 kor. 60 fill. Ezzel szemben a kiadások 535 kor. 70 fillért tettek s így a nőegylet javára 113 kor. 90 fill. tiszta haszon maradt. Felülfizettek: W. W. 3 kor. 60 f., Schwarcz Abrahámné urnő 3 kor., Sal Ferenczné urnő 2 kor. és Széhács N. 1 kor., mely felülfizetésekért hálás köszönetet mond — az elnökség.

*** A Kakas Márton legujabb számából.**

A drágaság ellen.

— Legjobb ideje, hogy a titkos drámairókat sürgős munkára hívjad fel!

— Miért?

— Hát nem tudod, milyen drága a zöldség? Hátha lejjebb menne az ára, ha nagyobb lenne a termelés.

A kis szebeni beszámoló.

Hódossy beszámolt. Azaz hogy leszámolt. Mélán cseng a hangja:

Messze ábrándokért ne küzdjön a nemzet. Ezt a refrént fujja.

Közelebbi célért érdemes küzdeni. — Az ő böles morálja.

Példának okáért közelebbi cél a *miniszteri tárcza*.

Párbeszéd.

— Igaz, hogy te a báróságot díjmentesen kaptad?

— Neked legyen mondva.

A jótékonyaság angyala.

— Móríczkám, adjál nekem egy pár adreszt, ahol a mult héten licitáltattál!

— Vagyok én egy czim- és lakásjegyzék?

— Pedig nekem okvetlenül kell.

Az alamizsna egyesület gyűlésére megyek, s beakarom jelenteni a szegényeimet.

*** Halálozás.** A nagyváradai Pinczér-egylet sulyos csapás érte, egyik derék alapító tagjának és tisztviselőjének, *Bayer Frigyesnek* halálával. Az elhunyt egy időben közkedvelt vendéglős volt Nagyváradon. A temetése ma, vasárnap délután lesz 4 órakor, a Szacsavay-utcái gyászházban a róm. kath. egyház szer-tartása szerint.

*** Betörés a postahivatalba.** Privigyéről írják, f. évi szeptember 29-én éjjel betörték a handlovai postahivatalba, ott felkutatták a pénzes fiókot és az egész pénztárcszettet, összesen 8 fillért elvitték. A tettes a hivatalban felejtette ujdontat új csizmáját, mely áru-lójává lett. Másnap elfogták a tolvajt Markó János postakocsis személyében és a privigyeyi járásbíróshoz kísérték.

*** Kinai tincs!** Mi európaiak csak csufnak tartjuk, maguk a kinaiak azonban már kellemetlennek, alkalmatlannak is és így nem lehetetlen, hogy legközelebb már levágják kinában a tincseket. Most folyik a nagy tanácskozás erről a kormány, 18 alkirály és az egyes kormányzók közt. No mert a dolog nagyon fontos és ezredesszokással való szakítást jelent, bárha a czopf ügyében lehetetlen nem czopf-nak tartani azt a nagy apparátust, melylyel az

egész birodalmat mozgásba hozták e kérdésben. A czopf ügyét a cenzorok vetették fel. Ertesítették a kormányt, hogy a lakosság nagy rétegében, ezek közt pedig, főként azok között, akik a hadsereg tagjai, mozgalom indult meg a tincs ellen, mert annak viselése alkalmatlan és terhes. Annak megengedését kérik, hogy levághassák a czopfokat. Erre aztán összeült a nagy tanács s most fognak dönteni. A döntés előbb a pekingi udvar jóváhagyását szükségesli és ha ezt sikerül megnyerni, rendeletileg fogják eltörölni a czopfot.

*** Rendőri hírek.** *Lopások.* Schiller József a Pannonia kávéházán kárára az egyik kamarából az éjszaka elemeltek egy ládát, melyben 18 üveg különféle pálinka volt. — Grünberger Lipót terménykereskedő, Gilányisor 26-ik szám alatt levő záros pinczéből ma virradóra elloptak másfél bödön libaszirt, egy libát és kalácsot. Mindkét lopási ügyben a nyomozati eljárást folyamatba tette a rendőrség.

Az ujonnan átalakított

és megnagyobbított áruházamban a következő cikkek kizárólag jó minőségben megérkeztek és azokat a legolcsóbb árak mellett bocsájtom a mélyen tisztelt közönség rendelkezésére.

Férfi-, női- és gyermek-CZÍPOK.

Férfi és tíu KALAPOK.

Férfi és tíu FEHÉRNEMŰEK.

Mindennemű HARISNYÁK.

KALUCSNIK. gummi-kabátok

és az összes férfi divat cikkek.

Kiváló tisztelettel

REICHARD-áruháza

Fő-utca.

x Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a körösparti vendéglőmben, melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg rendeztem be. Jó ételekről és kitűnő italokról gondoskodva van. Minden este elsőrendű cigány zene, friss csapolású Dréher sör, zóna reggelik, hideg és meleg ételek minden időben pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett kaphatók. Nyári és téli kényelmes fedett helyiségeim módot nyújtanak a legkényesebb igényeket kielégítenem. Midőn ezt a n. é. közönségnek b. tudomására hozom azon szerény óhajomnak adok kifejezést, hogy úgy mint a jelenben, a jövőben is minél számosabb b látogatósaikkal engem továbbra is megtisztelni sziveskedjenek. Kiváló tisztelettel *Szabó Gyula*, vendéglős. Abonensek felvétetnek.

x Ritka kedvező alkalom kínálkozik most tisztelt olvasóinknak, kézműáru szükségleteit beszerezni. A helybeli közkedveltségnek s általános szolidaritásról s jó és finom áruiról elismert *Wallerstein Fülöp és fiai czég* más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál, s az egész raktár készletét, gyári áron alól kiárusítja. Saját érdekében felhívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkalmra.

x A lakás ékessége a tisztaság! Semmi sem árulja el jobban minden lakásnak a tisztaságát, mint az arany, ezüst, réz és fémből készült tárgyak fényessége. De ezen fény nagyon hamar eltűnik, vagy egyáltalában el sem érhető, miután fényesítő-paszta lesz használva és nem a szaktekintélyek által kitűnőnek

elismert Fritz Schulz jun. Akt. Geselsch. Leipzig und Egerféle »Globus Putz-extract«, mely a legjobban tisztít és vele remek, sokáig tartó fény nem karczol és minden ártalmas anyagtól ment. Ezen extractumból havonta több mint három millió doboz lesz a világ minden tájára szállítva. Miután nagyon sok utánzások vannak, kérjünk minden drogua, füszer, vas és rövid-áru üzletben csakis védjeggyel ellátott »Globus-Putz-extractot« vörös keresztjelben.

x Fölhívjuk a nagyérdemű közönség figyelmét Kovács L. és Társa czég világvárosok mintájára rendezett árukiállítására, mely ma vasárnap délután 5 órától este 10 óráig Zöldfa utcai üzletében látható lesz.

x Sulkovszky herczeg világhírű ménesi *Szölbít*; kiváló minőségű hegyi-borait, valamint elsőrendű *Kávéit* ismert, előnyös árban hozza forgalomba: *Mertz* Nándor jóhírű kereskedő, kinek mai hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

x Uj szálloda és vendéglő. Nagyvárad az utóbbi időben örvendetesen fejlődik. Egész új házsorok emelkednek. A vasuti állomástól a városba vezető ut mindkét oldalán egész sereg új épületet emeltek ez évben. Egyik díszes emeletes épület *Fülöp* István jóhírű vendéglősé, aki modern berendezésű szállodát és vendéglőt nyit holnap az új épületben. Az új szálloda és vendéglő minden kényelemmel be van rendezve s különösen az utazó közönség kényelmére szolgál. A megnyitás holnap, vasárnap lesz.

IRODALOM.

A Katholikus Szemle legutóbbi száma most jelent meg igen változatos tartalommal. A kitűnő katolikus folyóirat tartalma a következő:

Erősek és gyengék. Stuckner János dr.

Csepellény György. Révai Sándor dr.

A Vető-jog a pápaválasztáson. V. Hanny Ferencz dr.

A doktor kisasszony. Elbeszélés. Andor József.

Ó róla. Költemény. Vértesy Gyula.

Hazatérés. Költemény. Szücs József.

Könyvismertetések és bírálatok:

Csizmadia Alajos: A bűnös világa. Ism. Rott Nándor dr.

Acsády Ignác: A magyar birodalom története. Ism. Srs.

Karácson Imre: Evlia Cselebi magyarországi utazásai. Ism. ms.

Glasz Ferencz: Római kath. vallás. Matuszka Mihály: Katholikus keresztény hittan. Láng Ince: Katholikus hittan. Ism. Strommer Viktorin dr.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: Tavas, Aradi Aranka bemutatkozása.

Hétfő: Simonyi óbester, Szerémy Gizella és Klenovitsstal.

Kedd: Gyurkovits leányok, Baracsi Rózsi bemutatkozása.

Szerda: A vándorlegény, Garzó Adél felléptével.

Csütörtök: Aranylakodalom, diszélőadás az aradi vértanuk emlékére.

Péntek: A hajduk hadnagya, új operett, új jelmezekkel és diszletekkel.

Szombat: A hajduk hadnagya.

Vasárnap: A hajduk hadnagya.

Hétfő: A hajduk hadnagya.

Czigánybáró.

— Megnyitó előadás. —

Felgördült a függöny! Ismét zajos lett a Bémertéri muzsacsarnok. Visszajöttek a mi vándormadaraink: a színészek, hogy az unalmas, forró nyári napok után egy kis pezsdülő életet, vigszágot hozzanak egykedvű városunkba.

A jó, öreg Czigánybáróval nyitották meg az új színi szezont. Ki ne ismerné Jókainak ezt a színpadra alkalmazott hatalmas alkotását melybe a magyar költő fejedelem beleszötte egész lelkét, egész tudását. Ki ne ismerné Strausz elandalító, fülbemászó, poetikus melodiáit? Talán nincs is olyan magyar?

Az igazgató nagyon jól választotta meg a megnyitó előadás darabját. A Czigánybáró bármennyire megszokott, előregedett is, azért még mindig jobb az újabbkori, modern operett léhaságoknál.

A megnyitó előadás az elképzelhető legjobban sikerült, ami az erkölcsi sikert érdeklő Bizony, — sajnos — az anyagi siker nem a legpazarabb lehetett, mert úgy földszinten, mint a karzaton nagyon sok volt az üres hely. A hosszú szünet után megerősödve tért vissza a társulat. Határozottan megerősödve. Azok a kik még tavaly a játékban döcögtek, — bizonytalan volt mozgásuk, — ma már igen hasznavehető tagjai a társulatnak.

A megnyitó előadás főérdekessége az új kolora. ur énekesnő: *Garzó Adél* bemutatkozása volt. A kisasszony sikere minden várakozást fölülmúlt. A társulat vele egy oly erővel gyarapodott, minők a vidéken kevesen vannak. *Szekely Irén* óta nem hallottunk nagy váradi primadonnát oly szépen énekelni, mint tegnap este *Garzó Adél*. Hangja erősen csengő tiszta, iskolázott hang, játéka pedig nagy rutinra vall. Operaénekesnőtől szinte szokatlan ily eleven természetes játékot látni. Csak egy hibája, — mint minden primadonnának — óriásilag pozol. Ha a kisasszony ily otthonosan fogja magát érezni, mint ma s hangját hasonlóképp ragyogtatja, a nagyváradi közönség kedvence. Kedvence a szó szoros értelmében véve. Ez pedig nagy szó, mert a váradi közönség igen válogatós.

Agnelly Irén (Arzéna), hangja tavaly óta egészen megszépült. Sokkal biztosabban és erősebben tud énekelni. Békefy (Barinkai) méltó partnere volt *Garzó Adél*nek. Szépen énekelt. *Horváth Kálmán* a régi, jó. Hangja, mintha erősödött volna. *Kitűnő Gábor* diák volt.

A többi szereplők is: *Tihanyi, Rédey, Szatmáry* nagyban hozzájárultak a darab biztos sikeréhez.

A korus egészséges erőkből áll. Ők is kitétek magukért.

A zenekar, az bizony még most is gyenge. *N. Gy.*

Az október havi műsor.

Nagyvárad város színiügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott, amelyen a színiigazgató által október hónapra összeállított műsört mutatta be *Dr. Hoványi Géza* elnök.

Az ülés elején *Somogyi Károly* színiigazgató kijelentette, miszerint nem akarta a színiügyi bizottságot negligálni azzal, hogy a legutóbbi színiügyi gyűlésre nem nyújtotta be a műsört és nem jelent meg, de az ülésről nem volt tudomása.

Dr. Hoványi Géza elnök azzal válaszolt, hogy a meghívásnál elnézésből nem értesítették az ülésről az igazgatót.

Az október hónapra összeállított műsor különben a következő: Október 2 kán: *Tavaszi*, 3-án: *Simonyi Öbester*, 4-én: *Gyurkovics lányok*, 5-én: *Vándorlegény*, 6-án: *Aranylakodalom*, 7-én: *Hajdúk hadnagya* (uj), 8., 9. és 10-én: *Ugyanaz*, 11. és 12-én: *Lady Wildemar* (uj), 13-án: *Baba*, 14-én: *Sursum corda*, 15-én: *Hajdúk hadnagya*, 16-án: *Ugyanaz*, 17-én: *Cyrano de Bergerac*, 18-án és 19-én: *Kis pajtás* (uj), 20-án: *Vándorlegény*, 21., 22. és 23-án: *Császár ezredese* (uj), 24-én: *Don Caesar*, 25-én: *Kis pajtás*, 26-án: *Tavaszi*, 27-én: *Vándorlegény*, 28-án: *Egyenlőség*, 29. és 30-án: *Hajdúk hadnagya* és 31-án: *Bob herczeg*.

A műsört a színiügyi bizottság tudomásul vette.

Somogyi Károly igazgató az ülés további folyamán bejelentette, hogy *Aradi Aranka* énekesnő bevonult a társulathoz, továbbá *Feledi Boriska* eltávozott s helyébe *Garzó Adél*, *Szabó Irma* naiva helyett pedig *Baracsi Rózsát* szerződtette. *Sümeghy János* és *Hidy Irén* új tagokkal pedig bővítette a társulatot. — Az igazgató jelentését tudomásul vették.

Tavaszi. Strausz pompás operettejében mutatkozik ma be *Aradi Aranka*, a nagyváradi közönségnek. Kivüle *Wlassák V. Pogány* játsszanak nagyobb szerepeket. Még a társulatnak két új tagja játszik ma, u. m.: *Hidy Irén* és *Sümeghy János*; mindkettő fiatal tehetség, kik ma lépnek először a nagyváradi közönség elé. — Délután 3 órakor félhelyári előadás lesz. Színi kerület: *A tölteány*, népszínmű.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A Nagyváradi Harmonia Zeneegy-let tagjai — amint a jelekből kivehető — derekasan hozzá láttak, hogy művészi programjukat minél sikeresebben megvalósítsák. A zenekar vonós része október hó 2-án azaz vasárnap d. e. 11 órakor tartja első összejövetelét a Fekete Sas nagytermében. Ez alkalommal az ig. választmány a működőkül beiratkozott — mintegy 84 férfi és női tagokat — külön névre szóló meghívóval hívta meg. E meghívók igen ötletes, czélszerű megjegyzésekkel vannak ellátva. A második pont szerint például nem működhetnek közre az egyesület hangversenyein olyanok, akik egynél több próbát elmulasztottak; ennél fogva ki lesz zárva azok közreműködése, kik kellő kiképzés nélkül fellépve az együttes működésre zavarólag hatnának s így az összejövetelt veszélyeztetnék. Ugyanezen okból minden játékos az egyesületi karnagy fegyelmi jogának veti magát alá és tartozik a netalán halaszthatlanul szükségessé váló hangszer próbákban is megjelenni. A jelenlegi zenekar próbák tárgyát Mozart egyik híres nyitánya symphoniája (G mol) és egy zongora koncerthez szolgáltatandó kíséret képezi.

Fényes Márta szereplése Élesden.

Az Élesdi Casinó szombaton, október 8-án, este 8 és fél órakor, az Erzsébet-szálloda termeiben zártközű hangversenyt rendez, melyen csokaji *Fényes Márta* kiváló tehetségű hegedűművész is közre működik.

A hangverseny műsora egyébként a következő:

- Hubay: Magyar ábránd
előadja hegedűn *Fényes Márta* k. a.,
zongorán kíséri *Vomácska József* ur.
- Kurucz nóták
tárogatón előadja *Mezey Gyula* ur.
- a) *Mendelssohn*: Versenymű
b) *Csárdajelenet*
hegedűn előadja *Fényes Márta* k. a.,
zongorán kíséri *Vomácska József* ur.

4. Magyar dalok

tárogatón előadja *Mezey Gyula* ur,
5. Hubay: Magyar zeneművek
hegedűn előadja *Fényes Márta* k. a.
zongorán kíséri *Vomácska József* ur.

EGYESÜLETEK.**A Fehér-Kereszt egyesület ülése.**

Az országos Fehér-kereszt egyesület nagyvárad fiókjának igazgató választmánya tegnap ülésezett az új városháza tanácstermében.

Az egyesület azon magasztos czélból alakult, hogy apátlan, anyátlan lelenz gyermekeket istápoljon s mentsen meg a társadalomnak. Az állam időközben felállította a lelenzházakat s ezzel felszabadította a Fehér-Kereszt egyesületet a lelenz gyermekek gondozása alól.

Az egyesület azonban egy másik terére lépett a jótékonyágnak, midőn ingyen tejesztő intézetet állított fel.

Ez új intézmény még alig pár hónap óta működik, de az eddig elért sikerre is büszkék lehetnek az intézet vezetői.

A Fehér-Kereszt egyesület igazgató választmányi ülésén jelen voltak:

Özv. *Des Echerolles Kruspér Sándorné* és *Rimler Károly* társelnökök, *Sal Ferenczné*, özv. *Grunwald Henrikné*, özv. *Rechtne Bauer Zsófia*, *Mezey Vilma*, dr. *Rácz Ödön*, *Incze Lajosné*, *Wechsler Adolfné*, ifj. *Schwarz Ábrahámné*, *Batig Ferenczné*, dr. *Rácz Ödön* igazgató, dr. *Hoványi Géza*, dr. *Gyémánt Jenő*, *Nyíri György*, *Beczkay Lajos*, dr. *Grósz Menyhért*, *Stark Gyula*, *Perczel Adolf*, dr. *Kornstein Lajos*, dr. *Dőri Ferencz*.

Dr. Rácz Ödön igazgató főorvos terjedelmes jelentést terjesztett elő, amelyben felsorolja, hogy a terjesztő intézet épülete elkészült s az építész-vállalkozó: *Incze Lajos* 20%-ot elengedett a költségekből, a jótékony és emberbaráti célra való tekintettel. Rámutat azokra a buzgó fáradozásokra, amit özv. *Des Echerolles Kruspér Sándorné* és *Rimler Károly* polgármester kifejtettek. Hálásan emlékezik meg *Bodanszky Lipót* kocsiigazgató áldozatkészségéről, a ki a tej szállításhoz használt csinos kocsijából 100 koronát adományozott az egyesületnek.

Ezután szóval és rajzokkal ismerteti a tej stearizálásának modern módszerét, a tej mikénti használatát, az eddig elért eredményeket. Eddig 62 gyermeket láttak el teljesen bakteriummentes, egészséges tejjel; ezek közül csak 2 halt el, ami igen szép eredmény, tekintve a nagy gyermekhalandóságot. Az érdekes, nagy figyelemmel kísért jelentés végén indítványozza az igazgató-főorvos, hogy az intézmény fejlesztése érdekében kérjék fel a belügyminisztert, hogy adjon engedélyt, miszerint az orsz. betegápolási-alap terhére rendelhessenek ingyen tejet; adjon a miniszter szubvenziót, továbbá kérjék fel az orsz. lelenzház egyesületet, hogy a fiók részére járó 30.000 koronának legalább a kamatait fizesse ki. Kérjék fel a pénzügyminisztert, hogy újévi jótékony adományaikból az egyesületnek is juttasson.

A jelentést örömmel vették tudomásul s *Incze Lajos*nak, *Des Echerolles-Krupér Sándorné*nak, *Rimler Károly* polgármesternek, *Bodanszky Lipótnak*, továbbá dr. *Rácz Ödön* igazgató-főorvosnak jótékony adományaikért, illetve buzgó fáradozásaikért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Dr. Grósz Menyhért azt óhajtaná, hogy a gyors segítség szüksége miatt az összes gyakorló orvosok rendelhessenek ingyen tejet, továbbá a módosabb szülőknek is adjanak pénzért stearizált tejet.

Rimler Károly elnök felvetette a kérdést, hogy tekintettel arra, miszerint a lelenz gyermekek gondozását az állam átvette, s ez volt az egyesület tulajdonképeni célja. Akar-e te-

hát az egyesület tovább működni? Ő az ingyen tejesztásért is érdemesnek tartaná a további fennállást, de lehet még más jótékony cél is a működése körébe vonni. Erre nézve új alapszabályokat készítsen az elnökség.

Az igazgató-választmány kimondotta, hogy az egyesületet továbbra is fentartja s megbizsa az elnökséget az új alapszabályok elkészítésével.

Népnevelési-egylet közgyűlése. A »Biharmegyei Népnevelési-egyesület« ma d. u. 3 órakor tartja Biharvármegye székháza gyűléstermében évi rendes közgyűlését. Ezt megelőzőleg délelőtt 10 órakor pedig az egyesület választmánya tart ülést Nagy-piacztér közszégi polgári fiu iskola épület, 10 sz. a. levő hivatalos helyiségében.

MULATSÁG.

A katolikus legény egylet szüretje.

Még a kinek szülője van, sem szüretel olyan hamar, mint a Katolikus legényegylet.

A leleményes ifjak ma este megtartják a *Zöldfa* nagytermében szép sikerrel kecsgetető szüreti mulatságukat. Még mustot is fognak csinálni.

A szüretelés munkájában részt vehet minden meghívott. Szedheti a szőlőt, amíg csak lát a tőkén, illetve a dróthuzalon. Ha a csinos pásztorleányok megcsipik, hát egy két hatossal fekenyerezi a bírót, hogy nagyobb baja ne essék. Ha aztán a szülő elfogy, jó zene mellett virradtig tánczolnak. Közbe a dalárda, meg néhány előadó szerez kellemes derült pillanatok a vigadóknak. A szüreti ünnepély 8 órakor kezdődik. Belépti díj személyenkint 1 k. 50 f., családjegy 3 korona.

Szüreti mulatság. A nagyváradai Ipartestület ifjuságának önképző-egylete folyó hó 9-én a Fekete Sas nagytermében nagysikerűnek ígérkező dal, szavalat, nagy nemzeti zónaposta és táncszal egybekötött szorosán zártkörű szüreti mulatságot rendez. A rendezőség már kibocsátotta a meghívót: családjegy 3 korona, személyjegy 1 korona 20 fillér.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt szocialista agitátorok.

— Törvényszéki tárgyalás. —

Nagyvárad, október 1.

Rég nem tartott a nagyváradai kir. törvényszék oly nagy érdeklődés mellett tárgyalást, mint tegnap. Két szocialista agitátor Dr. *Sonnenwirth* Lajos és *Pasuk* Károly voltak a vádlottak s elvtársaik egészen megtöltötték a bünygyi tárgyalás termet. Azzal voltak vádolva, hogy ez év február 14-én Mezőtelegden egy nép gyűlésen a papok ellen és egy felsőbb hatósági rendelet megszegésére izgatták a tömeget. A népgyűlés megtartására *Tisza* István m. kir. belügyminiszternek az a rendelete szolgáltattott okot, melyben a szocialisták gyűlékezési jogának megszorítása iránt intézkedik.

A szabályszerűen bejelentett és engedélyezett népgyűlés egyedüli tárgya az volt, hogy a párt tiltakozzék a miniszteri rendelet ellen Dr. *Sonnenwirth* Lajos a nagyváradai szocialdemokrata párt egyik vezérembere volt a népgyűlés szónoka, a ki ismertette napirendre tűzött tárgyat s kérte a népet a határozati ja-

vaslat elfogadására. Beszédének végén arra izgatta a tömeget, hogy ha a hatóság netán be tiltaná a népgyűlések tartását, tartsanak lakásokon titkos gyűléseket s ott beszéljék meg pártjuk ügyesbajos dolgait.

Fasuk Károly, a ki a népgyűlés elnöke pedig a tárgytól eltérve a mezőtelegdi ev. ref. lelkészt támadta, mert az a népgyűlés napján a templomban — állítólag — a szocialisták ellen beszélt.

A kir. ügyészség a vádlottak ellen hatóság-, illetve osztály elleni izgatás vétségéért indította meg az eljárást.

A kir. törvényszék tegnap tartotta meg ez ügyben a főtárgyalást, melynek elnöke: *Fassie* Pál volt. Bírók: *Csulyok* Béla és *Hermann* Aladár. A közvédat *Vámosy* Mihály kir. alügyész képviselte, míg a vádlottakat dr. *Várad* Ödön és *Friedländer* Sámuel dr. ügyvédek védtek.

A kihallgatások során dr. *Sonnenwirth* Lajos és *Pasuk* Károly vádlottak tagadták a terhükre rótt cselekményt, míg a beidézett tanuk megerősítették a vád állítását.

A kihallgatott tanuk közül a legérdekesebb vallomást *Pop* Ferra tette, kit a népgyűlésen közfelkiáltással jegyzőnek választottak meg az elvtársak.

Fassie Pál elnök azon kérdésére, hogy tud-e írni, a tanu azt válaszolta:

— Nem tudok biz én Nagyságos Elnök ur, mert sönasem írtam iskolába. A nevemet nagy nehezen csak valahogy letudom karcolni. Az elvtársak igaz ugyan, hogy oda állítottak jegyzőnek, de nem csináltam semmit. Mert hát instálom aláson nem is tudtam.

— Elnök: Még most is szocialista?

— Nem vagyok, de a többi telegdiek sem, mert hát már lemondunk róla.

A bizonyítási eljárás befejezése után a perbeszédre került a sor.

Vámosy Mihály királyi alügyész vádbeszédben nagy jogi tudással körvonalozza a polgárok szólásszabadságát, mely az emberiségnek természetes joga. A magyar törvények megegedik, hogy minden ember gondolatát szóval vagy nyomtatvány útján kifejezhesse. De a szólás szabadságot annyira még is korlátozni kellett, hogy azt egyesek ne használják ki a társadalmi rend felforgatására. Hogy felelősségre vonják az izgatókat; nagyon helyesen teszik, mert máskülönbön egymást öldökölnék a társadalmi osztályok.

Friedländer Sámuel dr. védő azt igyekezett beigazolni, hogy elsőrendű vádlott dr. *Sonnenwirth* Lajos nem mondotta azokat a kitételeket, melyekkel a vádhatalóság képviselője őt vádolja. Még ha mondtotta volna is, akkor sem izgatott volna a szóban forgó miniszteri rendelet végrehajtása ellen, mert akkor azt még nem adta ki a belügyminiszter a főispánoknak. A mi pedig a határozati javaslatban foglaltatik, az nem képezheti a vád tárgyát, mert azt Magyarországon 72 népgyűlésen felolvasták, de bünygyi feljelentést sehol sem tettek a kir. ügyészséghez. Kéri a védenze felmentését.

Dr. *Várad* Ödön *Pasuk* Károly védője azt bizonyítja, hogy védenze nem izgatott a papi-osztály ellen, mert csak a mezőtelegdi református lelkész eljárását bírálta, erre pedig az elég okot szolgáltatott.

Ha a sértett nem indított *Pasuk* Károly ellen rágalmazás vétségéért eljárást, akkor az ügyészségnek sincs jogában a vádlottat perbefogni. Védenzenek felmentését kéri.

A kir. törvényszék ezután ítélethozatalra vonult vissza. Rövid tanácskozás után *Fassie* Pál elnök kihirdette a törvényszék ítéletét, mely szerint vádlottak bünösöknek mondatnak ki és pedig: *Sonnenwirth* Lajos drt hatósági rendelet megszegésére izgatás, *Pasuk* Károlyt pedig osztály elleni izgatás vétségében s ezért *Sonnenwirth* drt 1 hónapi, *Pasuk* Károlyt 14 napi államfogházra ítélték.

Sonnenwirth Lajos drra vonatkozó ítéletet

az ügyvédi kamarával közölni rendelé a törvényszék.

Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint vádlottak felebbezéssel éltek.

TANÜGY.

Rajztanfolyam tanítók részére. A modern rajzitanítás, mely a gyermek tehetségeinek harmonikus kiművelését czélozza, oly erősen kezd tért hódítani iskoláinkban, hogy ez új praktikus, okos és könnyű módszert osztálya tanításánál figyelmen kívül hagyni, ma már egyetlen haladó tanítónak sem lehet és pedig annyival kevésbé, mert a jövő tanévben az iskolák rajzitanítása már amugy is az új, modern szellemben reformált miniszteri tanterv alapján kötelezőleg lép életbe. Az e téren tett alapvető kísérletek eredménye az iskolai szünetben Budapesten tartandó rajzkiállításon lesz bemutatva Nagyvárad képzett tanítótestülete oktatásügyünket bizonyára jó hírvéhez méltóan fogja e kiállításon bemutatni.

Az új módszer elsajátítására módot nyújtandó, Nagyvárad város támogatása mellett tanítóink részére rajztanfolyamot nyitok, mely októberben nyílik meg. Az előadások csütörtök délelőtt 10—12-ig tartanak. Azon tanítók részére, kik jelzett időben akadályozva vannak, az előadást látogatni, naponta délelőtt 11—12 és délután 4—6-ig szívesen nyujtok utbaigazítást osztályaik tanmenetének az összeállításánál.

A tanfolyamra és az időre nézve a bejelentést lehetőleg sürgősen kérem.

Nagyvárad, 1904. szept. 30.

Szűts *Izso*,
a tanfolyam vezetője.

TÁVIRATOK.

A honvédelmi miniszter Bécsben.

Bécs, okt. 1 Nyiry honvédelmi miniszter tegnap Budapestre utazott.

Hegedüs Sándor jubileuma.

Kolozsvár, október 1. (Saj. tud. táv.) Kolozsvár városa Hegedüs Sándor volt kereskedelemügyi miniszter, országgyűlési követének 20 éves képviselői jubileumát meg fogja ülni. Az ünnepélyt rendező bizottság megalakult.

A román király utja.

Bécs, okt. 1. A román királyné Wiedből ma reggel ideérkezett, hogy találkozzék a királylyal. Erkezése minden szertartás nélkül történt. A király tegnap délelőtt több látogatást tett. Károly román herczeg megtekintette a hadi muzeumot. Ma délután utaztak vissza Bukarestbe.

Nagy tűz.

New-York, okt. 1. (Saj. tud. táv.) Ma reggel itt a nagy huskonzerv-gyár kigyuladt. Eddig ötven tűzoltó lelta a pusztító elemben halálát. A tűz lokalizálására 3000 tűzoltó van kiküldelve. A forrás oly nagy, hogy az égő épülethez jutás majdnem teljesen lehetetlen.

74% pótdadó Verseczen.

Versecz, okt. 1. Versecz város törvényhatósági bizottsága Zákó Milán főispán elnöklete alatt tartott közgyűlésen tárgyalta a jövő évi költségeloirányzatot. Versecz bevétele 714.213 K, kiadása 932.412 K, a deficit tehát 218.000 K, melyet 81%-os pótdával kellett volna te-

dezni, mivel azonban a város egy részének kövezését jobb időre halasztották, a pótdó 74% Szóbakertől ezután, hogy mivel a város népoktatási tanintézetére évenként 106,000 koronát költ, a községi iskolák államosítását kellene kérni. E város hazafias érzelmű polgársága megérdemli, hogy az állam segítségére legyen, mivel a pótdó szinte elviselhetetlen teherrel nehezedik a lakosságra.

Bánó János halála.

Kecskemét. okt. 1. Báltelei Bánó János szeptember 29-én 51 éves korában Kecskeméten elhunyt.

NYILTTÉR.

ÉRTESETÉS.

Városunk t. közönségét van szerencsém tisztelettel értesíteni, miszerint a nagyváradi ipartestület házában lévő

Nemzeti szálló, kávéház és éttermet

megvásároltam és azt e hó 28-án át véve **a 1904. évi október hó 1-én ünnepélyesen megnyitom.**

Ez üzletágban gyermekkorom óta nyert tapasztalataim képessé tesznek arra, hogy minden e szakban a legkényesebb igényeknek is megfelelhessenek s ígérem hogy a leggondosabban oda fogok munkálni, hogy a vendégeim igényeit üzletemben kielégíthessem.

Jelszavam: **olcsó árak mellett csak kitérő ételek és italokkal szolgálni t. vendégeimnek** és ebből folyólag:

Kávéházamban reggeli kávé 20 fillér, fekete kávé 20 fillér, Dominó játszma 10 fillér, egy órai billiárd 48 fillér, éjjel olcsó hideg buffett.

Szállodámban: szoba nappali 1 kor. 24 órára világitással: 2 korona.

Éttermemben: a legolcsóbb étlap mellett, **olcsó Dréher,** reggeli, kitűnő és mindig frissen csapolt Dréher sör, első minőségű nagyváradi és érmelléki fajborok.

MEGNYITÁS: disznótor és halpaprikással. 893

Teljes tisztelettel

Richter Antal

szállodás, vendéglős és kávé.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségű őszi és téli** szöveim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét **sima, fekete** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére.** Allandóan nagy választék **reverenda címáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legcélyszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cinulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

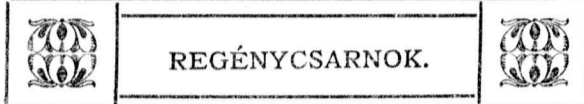
Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem

föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,

65 polgári- és papiszabó.



Makár álma.

Irta: **W. Korolenko.** 7

A taiga csöndesen maradt. Gonosz csökönyösséggel zárta őt körül, elzárta előle a tisztasokat, elzárta előle minden menekülést.

— El vagyok veszve, nincs másképl! — gondolta Makár folyton.

Ereje végre egészen elhagyta. A fiatal fák ágai szentelenül csapkodták, nembánomsággal, mintha gunyolnák őt és kihasználnák szánalomra méltó helyzetét. Egy perczen fehér nyul bukkant elő egy kis tisztáson; hátulsó lábaira ült, mozgatta hosszú, fekete végű füleit s miközben mosakodott, szentelenül fintorgatott Makárra. Érezte vele hogy jól ösméri őt, tudja jól, hogy ő az, aki mindenféle csapdákat állít fel az ő fájának kiirtására; de azért a jelen percbeu nem fél tőle.

Makárt nagyon bántotta ez. De a taiga most mindjobban élénkülni kezdett és ellenségesen mutatkozott. Most még a legszebben álló fák is kinyújtották hosszú karjaikat, elzárták előle az utat, megragadták a haját, arczúl csapták, a szemibe kaptak. A fajtákasok előjöttek buvó helyeikről és rája meresztették gömbölyü szemüket. A himek szétterjesztett szárnynyal, legyező alakban szétnyitott fakkal sétáltak családjaik között és hangosan haraggal beszéltek Makárról és csel fogásairól. És hogy ez se legyen elég, a távoli csapókban nyilsebesen látott tova futni ezernyi rókákat. Orruk szimatolta a jeges levegőt, hosszú fülük mozgott, gunyosan néztek rá, míg a nyulak hátsó lábáikon ülve nevetve beszélgettek Makár felsüléséről.

Ez sok volt.

— El vagyok veszve! — gondolta Makár utoljára és elhatározta, hogy nem vár többet és végezni fog.

Lefeküdt a hóra.

A hideg rettenetes lett. Az északi fény utolsó sugarai már csak gyenge, rezgő világosságott terjesztettek az égen, és áttörve a taiga magas fakoronáin, tovatűnő fényvel csirögatták Makárt. Nagyon messziről, Tcsalgnából, csak nehezen jutott ide, az utolsó harangszó visszhangja.

Egy pillanatra az északi fény felragyogott, elérte fényességének legnagyobb fokát, aztán kialudt. A harangok elhallgattak.

Makár kilehelte a lelkét . . .

VI.

Hogyan történt ez, nem vette észre. Tudta, hogy valaminek el kell hagynia testét és várta, perczről-perczre, hogy az a valami kijöjjön . . . De semmi sem jött . . .

Pedig nagyon jól számot adott magának a helyzetéről: ő halott volt. Azért nyugodtan, mozdulatlanul fekvő is maradt. Sokáig feküdt így, olyan sokáig, hogy végre unatkozni kezdett.

Tökéletesen sötét volt, midőn Makár egyszerre csak érezte, hogy valaki megérintette a lábát. Megfordította a fejét, fölemelte a szemhéját.

Felette a békés alázatos erdei fenyők lecsüszgették ágait; mintha megbánták volna előbbeni pajkosságukat. A dus levelű jegenyefenyő szétterjesztette hóval borított széles galyait, melyek csöndesen ringtak. Hópelyhek csillogtak a légben és csöndesen, egyerletesen hullottak alá.

Fenn, a sötétkék égen ragyogtak a jó csil-

lagok és szeliden pillantottak alá az ágak tömkelegén át, mintha mondanák: »Látjátok ez a jó ember? Meghalt.«

Makár teste mellett egy ember állt és lábával meglökte őt. Az öreg kis Iván pópa volt. Hosszu reverendája, szörme bergesz-je (sapka) vállalai és hosszú szakállá eltűntek a hóban.

Az volt csudálatos a dologban, hogy ugyanezen Iván pópa négy év előtt meghalt.

Ezen időben jó kis pópa volt ez az Iván. Sohasem kinozta Makárt a papi díjak miatt, még a szertartásokért járó pénzt sem követelte tőle. Makár maga határozta meg a keresztelés és misékért járó díjakat és . . . e perczen szegyenkezve jutott az eszébe, hogy néha nagyon is csekély összeget fizetett, sőt néha nem is fizetett semmit sem. Iván pópa nem szólalt föl az ellen; ő csak egyet követelt, hogy minden látogatása alkalmával egy teli palaczk vodka álljon az asztalon. Ha Makárnak nem volt pénze, ő maga hozatott egy palaczk vodkát és együtt itták meg Makárral. Ilyenkor a pópa mindig holtrészegen gurult az asztal alá, de ritkán verekedett; semmi esetre sem ütött azonban erősen. Makár hazakisérte őt és erőtlenül, védtelenül szolgáltatta őt át felesége kezeibe. (Orthodox pap nem lehet nőtelen, ha azonban meghal a felesége, nem nősülhet másodszor.)

Igen, Iván jó kis pópa volt. De a halála borzadályos lett. Egy napon, mikor mindenki elment hazuról, ő részegen egyedül maradt az ágyában fekvő. Kedve jött dohányozni. Fölkelt és ingadozva ment a kandallóhoz, hol nagy tűz égett. Meg akarta gyujtani a pipáját, de mivel nagyon sok pálinkát ivott volt, elvesztette az egyensúlyt és bele esett a tűzbe. Mikor az övéi hazatértek, a kis pópából már nem maradt meg semmi, csak a lábszárai.

(Folyt. köv.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 2.

Béricszám 2. (páros.)

Ma, vasárnap 1904 október 2-án:
szinre kerül:

Délután 3 órakor fél helyárrakkal:

Tóth leány.

Népszínmű.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

T A V A S Z.

Operette.

HELYÁRAK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti és els. emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Kőrszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártaszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók ma d. u. 3. órától 5-ig.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, hétfőn október hó 3-án:

Simonyi obester.

Szerémi Gizella és Klenovitsal.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, okt. 1.

Buza okt. — — — —	10.20
Buza apr.-re — — — —	10.56
Rozs okt.-re — — — —	7.43
Tengeri májusra 1905. — — — —	7.30
Zab okt.-re — — — —	6.75
Repeze aug.-ra — — — —	11.60

Értéktőzse.

Budapest, okt. 1.

Osztrákhitelrészvény	— — —	671.—
Magyar hitelrészvény	— — —	780.50
Leszámloló bank	— — —	463.—
Rímamurányi	— — —	530.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	644.—
Közuti vasut	— — —	584.—
Városi villamos vasut	— — —	344.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzse 1904. okt. 1.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.45
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	— — —	—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	— — —	—
Magyar koronajárdék 4%	— — —	87.70
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — —	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — —	88.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölesön	— — —	206.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	161.50
Osztrák járadék papirban	— — —	99.25
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.—
Osztrák korona járadék	— — —	119.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	154.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	1615.—
Magyar hitelbank részvény	— — —	777.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	669.57
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	650.50
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.01
Német birodalmi márka	— — —	117.35
London vista	— — —	239.49
Páris vista	— — —	95.07
20 márkás arany	— — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.



Ki

hirdetni akar

akár csak apróhirdetés-sel is és pedig személyi képviselői, állás, vétel, eladás, hasznbér- és bérlet keresletekkel, előnyösen fordul

Messe Rudolf

hirdetési irodájához
BUDAPEST.

IV., Ferenczlek-tere 3,
(Távbeszélő 32-45.)

Ez által a hirdetőre több költség nem, ellenben egész sora az előnyöknek háramlik és pedig: díjtalan szaksz. tanács a hirdetés célszerű szövegezésére feltűnő kiállítására és a legalkalmasabb lapok választására nézve stb. Kata-logus díjtalan

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Gyártelep: BÉKÉSCSABÁN. Gyári-

raktár: NAGYVÁRADON,

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Képviseli: PORJESZ ÁRMIN.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag választékban, árban.

Szolid, szabott árak!

Ügynökök

kerestetnek, kik az újonnan kibocsátott

Erzsébet királyné sorsjegyek

törvényesen kiállított részletiveinek eladásával foglalkozni akarnak.

Legmagasabb jutalék, jutalomdíj és havifizetés.

Anyag miatt forduljanak

Dirnfeld Testvérek bank-

házához
BUDAPEST, V. Fürdő-utca 4.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczna-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbírósnak 1903 V. I. 485/3 számú végzése folytán Misoga Sándor budapesti bej. cég végrehajtató javára Kádár József érsemlyéni lakos ellen 843 kor. 40 fill. s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 800 korra, becsült butorneműek. üsző stb. álló ingóságok, 843 kor. 40 fill. tőke ennek 1902 év márczius hó 2. napjától járó 5 % kamatai eddig összesen: 131 kor. 29 fill. per-, végrehajtáskérési és foganatosítási, továbbá 2 kor 80 fill. árverés eladási költség erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

A bejelentett eddigi törlesztés összesen 200 kor. Mely árverésnek a székhelyi kir. járásbírósnak 1904. évi V. 163/6 sz. végzése folytán a helyszínen, vagyis *Ersemlyében alperes lakásán a Szunyogh féle homoki tanyán leendő eszközzésére 1904-ik év október 15-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsőron alul is eladatni fognak.*

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

A mennyiben ugyanezen ingóságok más végrehajtatók javára le- vagy felülfoglalva — vannak az árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében mindazon végrehajtatók foglaltaték és felülfoglaltaték követelésének kielégítésére rendeltetik el kiknek javára az árverési hirdetmény kibocsátása napjáig a foglalás már foganatosított.

Kelt Székelyhídon, 1904. évi szeptember hó 24-ik napján.

Jóny Lajos
kir. bír. végrehajtó.

A ki lábbelieit elegánsan és tartósan megtartani akarja

használjon csak

GLOBIN

legfinomabb bőrtisztító szert jobb lábbeline k

Egyed. gyár: FRITZ SCHULZ. Akt
Ges. EGER és LIPCSE

TELEFON 448 sz



Sulkovszky hevczeg világhírű
MÉNESI SZŐLŐINEK főraktára.

Kizárólag eredeti 5 kilós kosarakban, egy kosár 5 kiló RÓZSA BAKATOR, frt. 1.10. egy kosár 5 kiló «PIROS CHASSELLAS» frt. 1.20.

Az ÜRES KOSARAKAT 10 kr.-jával VISSZAVESZEM.

NAGYVÁRADAI CSEMEGESZŐLŐ, kilója 20 kr. Kiváló minőségű HEGYI-BOROK a következő árban:

ASZTALI UJBOR,	— — —	literje	29 kr.
Ó-BOR,	— — —	»	32 »
RIZLING-BOR,	— — —	»	36 »
PECSENYE-BOR	— — —	»	40 »

KÁVÉ-ból nagy raktár a következő árban:
KÁVÉ CUBA, finom, kilója frt. 1.60
CEYLON, » » » 2.—
CUBA extra finom » » » 2.40

Minden kiló kávéhoz, egy kiló cukor

AJÁNDÉKUL

Valódi «FRANCK» kávé-pótlék, gyári árban. Mindennemű FÜSZER-ÁRUK a legolcsóbban:

MERTZ NÁNDOR utóda
Kőrös-utca czégnél

TELEFON 448 sz

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyujt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszeres és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság



Hirdetések

jutányos áron felvétetnek a

„TISZÁNTUL“

kiadóhivatalában



Könögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle

pemetefü czukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

• 1 doboz 60 fillér. •
Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

Szülők figyelmébe ajánljuk

fiuk és leánykák részére: kész fehérneműeket, ugyszintén paplanok, harisnyák minden rőfös és női divatáruk nagy választékban.

FÉRFI-INGEK. Szolid és pontos kiszolgálás mellett.

Szabó Testvérek rőfös- és divatáruháza Nagyvárad, Zöldfa-utca, — a »Zöldfa«-kávéházzal szemben és a »Zöldfa«-söröcsarnok mellett. —

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-söröcsarnok mellett.

FINOM KISZOLGÁLÁS.

SZOLID ÁRUK.

A székesfehérvári ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íze folytán ritkítja páráját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési- vizeleti nehézségeknél, vese-, gyomor- és bél-bajokban, gyuladással, hólyag-, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb.

Főúri kedvenc ital.

határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a „Répáti ásványvize“-et minden czéltudatos, elfogulatlan ivónak rendszer használatra lelküismerettel ajánljuk.

A „Répáti víz“ minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványvíz- és csemege-üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCA
Széchenyi-szállodával szemben.

Van szerencsém a t. cz. vevőközönség figyelmébe ajánlani dusan felszerelt mindenféle festékárut, u. m.

PADLÓ FESTEKEK

Borosnyámmáz 1 kg dobozban I-ső rendű 75 kr.
Spirituszmáz 1 „ „ „ „ II-ső „ 65 „
„ „ „ „ I-ső „ 70 „
„ „ „ „ üvegen I-ső „ 85 „

OLAJ FESTEKEK

Minden színben 1 kg dob. I-ső rendű 32 kr.

Matt-, fényezett- és vasbutorok tisztításához

Bruniolinok, Spirituszlackok s Emailackok, valamint

Terpentin, Firnis, Copállak, Damárlack, Börlack, Vaslack stb.

Pormentesítő olaj

1 kgr. ára 30 kr.

Helybeli megrendeléseket házhoz, vidéki megrendeléseket helybeli állomáshoz díjtalanul szállítok. Szíves megbízás mellett vagyok

teljes tisztelettel

577 **HAJNAL FERENCZ.**

Raffia, szőlőkötő fonal, ojtó-pamut, kékű és kempor.

Előpatataki gyógy- és borvíz főaktára.

Szálloda és vendéglő megnyitás!

Van szerencsém a t. közönség szives tudomására hozni, hogy a **Fő-utcán**, a pályaudvar közelében ujonnan épült és modern kényelemmel berendezett

Európa-szállodámat

vasárnap, október hó 2-án MEGNYITOM.

Uj szállodámban, mely **villamos világítással és telefontal** van felszerelve **fényes éttermeket s kellemes kerthelyiséget**, az emel ten pedig közel **30 elegáns vendégszobát** rendeztem be. T. szálló vendégeimnek **díjmentesen fürdő** áll rendelkezésére.

Az a legfőbb törekvésem, hogy szállodámban a t. közönség legmesszebb terjedő igényeit kielégítem. Különös gondot fordítok arra, hogy mindenkor **legkiválóbb italokkal** szolgáljak s ezért pinczém **saját termelésű boraikon** kívül a **legkiválóbb magyar termelők boraival** gazdagon felszereltem. **Kittinó, izletes ételekről** is állandóan gondoskodom.

Pontos, figyelmes kiszolgálás! Egy pohár kőbányai SÖR 8 kr.

A t. közönség szives pártfogásába ajánlom magam s megtisztelő látogatását kérem,

kiváló tisztelettel

Fülöp István,

az EURÓPA szálloda és vendéglő tulajdonosa.

Világhírű!

a **„RECORD“** festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közzegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról.

Első rangú képek árai:

Olaj-, aquarell és pastellfestésben fénykép után 48—63. cm. nagyságban ára — — — — — **20 korona.**

Legfinomabb kivitelű **Blom-, Platin- és krótarajz** ára — **5 korona**

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy

egyszerre beküld

„REKORD“ festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46,

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy **teljesen ujonnan általakitott és jól gondozott** minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szives rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyares konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős

Egyben van szerencsém igen tisztelt vendégeim és jóakaróim szives tudomására hozni, hogy

éttermemet **megnagyobbitottam,** úgy, hogy tisztelt vendégeim kényelmét megszerzem. Most alkalmam van minden **társas összejövetelekhez tágas, szép termet rendelkezésre bocsátani.**

Előzékeny kiszolgálás!

Jutányos árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmébe ajánlani ujonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.

Számos látogatást kérve

tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN

vendéglős.

Szépírászati tanfolyam.

Van szerencséma n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy nálam mindenki, s ha még oly rossz irással bírjon is, a

szép- és rondirást

18 éven át szerzett tapasztalaim alapján kiváló könnyű módszerem által igen rövid időn belül elsajátíthatja.

Egyszerű és kettős könyvvitel, valamint magyar-német levelezés tanítása.

Elfogadok mindennemű **Calligraphiai** munkát, *albumok diszírását, nemességi oklevelek másolását és kereskedelmi könyvek újbóli felfektetését és óránkinti vezetését is.*

! Mérsékelt árak !

Kiváló tisztelettel

F e h é r B é l a

okl. szépíró-mester

Nagyvárad, Lovas-utca 8. szám, a Nemzeti-hídfő újvárosi oldalán.

„Amerikai Áruház“,

női divatáruháza

Nagyvárad,

Olaszl. Fő-utca, «Bazár»-épület.

Bámulatos nagy mennyiségű szép

őszi árak

érkeztek,

minek megtekintése határozott figyelmet érdemel.

Az árak tekintetében pedig tudjuk, hogy olcsóbb mint bárhol.

Baba javítást elvállalok.

A j á n l i a

KARDOS LIPÓT

Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Iskolatáskák, írószerek, fiókos- és kezitükrök, levél-kazetták, lavorok, evő-eszközök, zsebkések, kalocsni és reggeli czipők, kefék és fésűk, esőernyők, férfi- és női fehérművek, férfi nyakkendők, őszi férfi- és gyermek sapkák, férfi-, női- és gyermek harisnyák, női fekete és mosó kötények, gyermek empir kötények, szivar- és pénztárczák, fogkefék, szappanok és piperecikkek, gummi-különlegességek, ajándék- és disztárgyak beszerzését.

Becsés pártfogását kérve vagyok

Szerencse bazár

kiváló tisztelettel

Szent.-László-tér, (Kiss Károly mellett.)

Kardos Lipót.

Láda és kézi koferek.



Sz. KOCSIS JÁNOS

hadi felszerelő intézete.

NAGYVARAD, Szent László-tér. a „Sas“ kávéház mellett

Van szerencsém az **önkéntes urak** figyelmébe

ajánlani egyenruha intézetemet hol a legelegánsabb felszereléseket bármely legolcsóbb árakért készítem. fegyvernemekhez a

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, hadi felszerelő intézete.

606

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Részvénytőkéje teljesen befizetett félmillió kor.

Betéteket elfogad előnyös feltételek mellett könyvecskékre vagy folyószámlára.

Leszámitol magán- és üzleti-váltókat a legmérsékeltőbb kamatláb alkalmazása mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra zálogkölesön vagy folyó számla alakjában.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapírokat és bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket.

Kézi zálogosztályában (Kossuth Lajos-utca 4 sz. földszint) pénz előleget nyújt arany és ezüst tárgyakra valamint mindennemű ingóságokra a törvény által megszabott kamat mellett

Rövid vagy hosszabb lejáratu közönséges vagy törlesztéses jelzálog

kölcsönöket nyújt

ház és földbirtokokra

esetleg drága kamatozásu kölcsönöket konvertál 500 koronától kezdve

10—50 évi visszafizetésre a legolcsóbb kamat és tőketörlesztési hányad

881

mellett, gyors lebonyolítással.

BOROS I. órás és ékszerész Nagyváradon.

Tisztelettel értem a n. é. közönséget
hogy **óra- és ékszerüzletemet Nagyvárad,**
Fő-utca, (Nyíri gyógyszertár mellett)
jelentékenyen kibővíttem és a lefinomabb,
legmodernebb árukkal szereltem fel.

Allandó raktáron tartok nagy választék-
ban legfinomabb kivitelű férfi és női arany-
órákat, lánczokat, valamint mindennemű
arany és ezüst ékszereket. Az eddigi hiányt
pótolva, üzletemben a legjobb minőségű lát-
szerészeti cikkeket is berendeztem, melyre
a t. közönség b. figyelmét külön is felhívom.
Különösen szerkesztő tula, ezüst és nikel-
zs-órák, szabályozott svájci inga órák
nagy raktára.

Jutnyos szolid áruk.

Javítások pontosan és gyorsan eszközöltetnek.
Az eddigi szives bizalmat megköszönve,
további becses pártfogást kér, tisztelettel:

Boros I.
órák és ékszerész.

Schicht-szappan

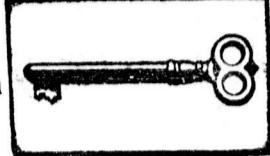
„szarvas“

vagy

„kulcs“



Jegygyel



legjobb, legkládósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

U Z L E T - Á T H E L Y E Z É S !

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönséget
értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varrócéányok folytonosan felvételnek.

686

3569. szám alatt törvényileg védve.

Tükör posztó,

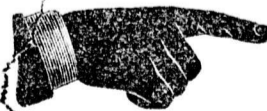
egyedüli szintartó és vizmentes

női posztó kelme.

Kizárólagos eladási jog Bihar és Erdély
részére.

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.



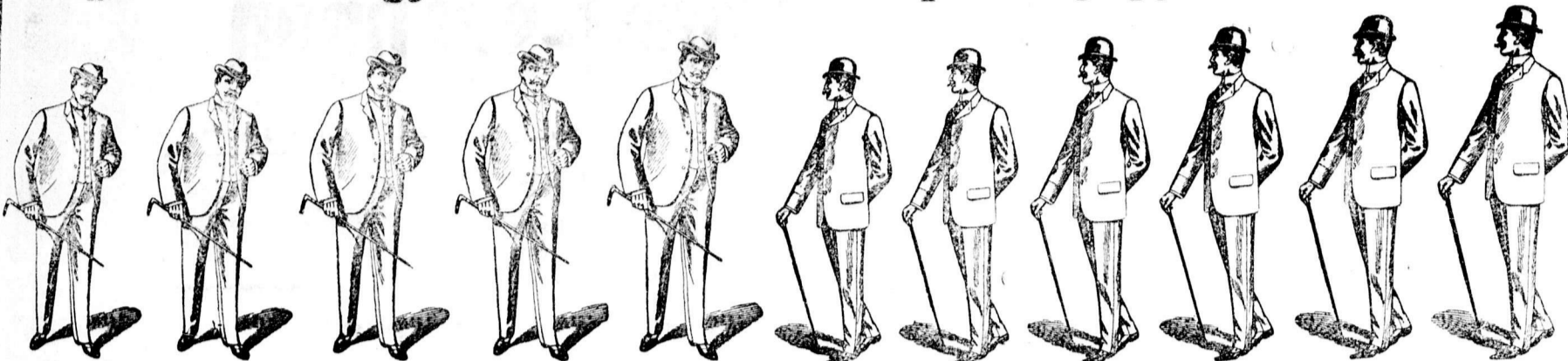
Női kosztüm kelme.

Női kosztüm kelme.

Kivánatra
ingyen

Megjelent az őszi-téli képes árjegyzék

Kivánatra
ingyen



NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító Nagyvárad, Kishidfő.
férfi-, fiu-, gyermek- és leánykaruha-telepe.

Férfi és női fehérneműek.

Őszi vásár a Korona-és Filler-bazárban.


Még eddig nem létezett olcsó árban szereshetők be:
téli olcsó ingek, nadrágok, ugyszintén gyermek-trikók, harisnyák, keztyük, alsó-
szoknyák, berliner-kendők, sálak, reggeli czipők, esőernyők, utazó bőröndök, gyermek
kötött ruhácskák és fejkötők, bőr- és aczélárak minden melyen leszállított árakban

Friss és Társa

korona- és filler-bazárában Nagyvárad,
F ő - u t c z a. Telefon . 130. sz.

Fekete és mosó kötények

Hatóságilag 
 engedélyezett **Végeladás!**

Más vállalat miatt helybeli
kézmű-, divatáru- és confectiono-
(kész női- és gyermek-felöltők) üzletünket
feloszlattjuk s az árukat készpénz fizetés
mellett gyári áron alul kiárusítjuk. 

Tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI

Bémer-tér, színházzal szemben.

Berendezés eladó.

Üzlethelyiség kiadó.